

טוב שהגעת באיחור

Category: בראשית, וישב

השבוע התבשרנו שהחיסון לקורונה מאושר, ואלפים בעולם כבר החלו להתחסן. מתברר, שייצור החיסון הסתיים כבר לפני חודשים ארוכים. מה המתנה ארוכה כל-כך יכולה ללמד אותנו בחיי היום-יום, ואיך זה מסביר את פשר קביעת חג החנוכה באיחור של שנה?

החיסון שממתין 11 חודשים

מזל טוב. השבוע מקוים שה-FDA יאשר את החיסון נגד נגיף הקורונה, ובימים אלו ממש בהרבה מקומות בעולם כבר התחילו לחסן בפועל אלפי בני אדם. מתברר, שהחיסון של חברת מודרנה כבר היה מוכן ב-13 לינואר, דהיינו, לפני 11 חודשים, כפי שדווח השבוע בכתבה שהופיעה בניו יורק מגזין.

המדענים של חברת מודרנה בסוף שבוע אחד בינואר האחרון הצליחו לייצר את החיסון לנגיף. הסיבה לכך שהספיקו לייצר את החיסון כל-כך מהר הוא בגלל שנגיף הקורונה הוא מאותה 'משפחה' של נגיף הסארס. כבר בשנת 2003 מדענים עבדו על ייצור חיסון לסארס, וכשהתברר למדענים על טיבו של נגיף הקורונה הם הורידו 'מהמדף' את החיסון שהכינו לסארס ועשו בו את השינויים הנדרשים. החיסון היה מוכן שבוע לפני שאובחן החולה הראשון בארצות הברית!!

חודש אחרי זה, בזמן שהחולה הראשון בארה"ב מת מהמחלה, החיסון כבר היה מיוצר ונשלח למכון הבריאות הלאומי NIH כדי להתחיל את השלב הראשון של הניסויים בבני אדם. זה אומר שבמשך כל השנה הקשה הזו, שהעולם התמודד עם המגפה ורק כאן בארצות-הברית נפטרו כבר יותר מרבע מיליון אנשים, החיסון כבר היה קיים בפועל ממש.

יתרה מזו. עד היום, הטכנולוגיה של החיסונים פעלה באמצעות הזרקת הגורם המזיק לגוף בגרסה מוחלשת מתוך כוונה שהגוף יתרגל, ובעקבות זאת הגוף ייצר עבורו נוגדנים. כשהנגיף יתקוף את הגוף, כבר יהיה בו מספיק נוגדנים כדי להילחם בו, ולכן המדענים נזהרים מאוד בשימוש בזה. תחילה עושים ניסויים רבים על חיות ואחר-כך על בני-אדם, כדי לוודא שלא יקרה מה שקרה בנגיף הפוליו שמאחד החיסונים מתו 12 ילדים ולמאתיים מהם החיסון גרם לשיתוק.

בחיסון של נגיף הקורונה יש משהו חדש שאף פעם לא היה.

חברת מודרנה ייצרה חיסון שאין בו שום דבר מהמחלה אלא זהו חיסון שמבוסס על טכנולוגיה גנטית חדשה שנקראת mRNA ואם-כן, מהרגע הראשון המדענים ידעו שבחיסון הזה אין סיכון שיכול חלילה להזיק לבני אדם, אלא מטרת הניסויים היו אך ורק כדי לוודא שהחיסון הוא

אפקטיבי ויכול לייצר בגוף נוגדנים נגד נגיף הקורונה.

ואם-כן, לפי אותה כתבה נשאלת שאלת השאלות: מדוע התמהמהו עד היום, ורק בימים אלו ה-FDA מאשר את החיסון הראשון.

מתן-תורה: באיחור של 2,400 שנה

יהודי שמאמין ויודע שהכול הוא בהשגחה פרטית צריך לחפש בתורה את התשובה לשאלה מדוע חיסון שיכל להיות מופץ כנראה בחודש אפריל מופץ רק היום, אחרי יותר מרבע מיליון מתים.

יש שיחה שבה הרבי מתייחס לשאלה ששאלו רבים על תנועת החסידות: אם החידוש של החסידות כל-כך חשוב ונצרך לעם-ישראל, מדוע הוא התגלה רק לפני 300 שנה?

ובלשונו של הרבי: "בנוגע לכללות ענין התגלות הבעש"ט, יש להקשות לכאורה שאם זהו דבר המוכרח כו' א"כ למה לא היה ענין זה בשנים שלפנ"א? אך הענין הוא שהכל עשה יפה בעתו, כפי שמצינו בנוגע לכללות הענין דמ"ת לאחרי כ"ו דורות דווקא" (תו"מ כ"ט ע' 142).

הרבי מביא פסוק מספר קהלת שבו שלמה המלך מציב כלל: "הכל עשה יפה בעתו". לכל דבר בעולם יש את הזמן שבו הוא צריך להתגלות.

וכמו שהרבי מביא את אותה שאלה על מתן-תורה. הרי כולנו מסכימים שעשרת הדברות וכל התורה זוהי ההתגלות החשובה ביותר מאז בריאת העולם. בתורה הקב"ה מתווה דרך לבני-אדם איך לחיות חיים גשמיים ורוחניים בריאים ואיך לקיים עולם צודק, וכפי שרואים שכל הדתות האחרות מיוסדות ויונקות מהתורה.

ואם-כן נשאלת השאלה, מדוע הקב"ה לא נתן את התורה מיד לאדם הראשון? מדוע הוא המתין 26 דורות, יותר מ-2400 שנה, ורק אז נתן את התורה למשה רבינו.

התשובה היא, שהאנושות לא הייתה מוכנה לקבל את התורה. ובלשון המדרש בקשר לאדם הראשון: "אמר הקב"ה ומה עכשיו שש מצות נתתי לו ולא היה יכול לעמוד בהן והיאך אני נותן לו תרי"ג מצוות" (בר"ר כד, ד). אדם הראשון לא היה מוכן דיו כדי לקבל את התורה, והיו צריכים להמתין עשרים ושש דורות עד שיגיעו בני-ישראל והם יהיו אלו שיקבלו את התורה.

הבקשה של יוסף מתעכבת, ומשתלמת

את הרעיון הזה אנו מוצאים גם בפרשת השבוע. בסוף הפרשה אנו קוראים את הסיפור על שר המשקים ושר האופים, ששניהם הושלכו לכלא שיוסף היה אסור בו.

בוקר אחד הם התעוררו עם מצב רוח ירוד. הם חלמו חלום, ולא הצליחו להבין את פתרונו. יוסף

פותר לשר המשקים את החלום, ומבשר לו שבעוד שלשה ימים פרעה ישחרר אותו מהכלא ויחזיר אותו למעמדו הקודם כמשרת המלך.

ואז יוסף מבקש ממנו: "כי אם זכרתני איתך כאשר יטב לך ועשית עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה" (וישב מ, יד). זו בקשה שנוגעת ללב: אני גמלתי אתך טובה, אנא תספר לפרעה על מצבי. כמה מאכזב לקרוא בסיום הפרשה ש"ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו" (מ, כג).

אבל כשקוראים את תחילת הפרשה הבאה, מבינים שזה דווקא היה לטובה. אנו קוראים שעברו שנתיים מאז שחרור שר המשקים, ופרעה מתעורר בוקר אחד עם חלום שהכניס אותו ללחץ עצום: "ותפעם רוחו", "ומטרפא רוחיה" (רש"י מא, ח). או אז שר המשקים נזכר לפתע ביוסף שידוע לפתור חלומות, והוא סיפר עליו לפרעה והשאר ² היסטוריה.

פתאום אנו מבינים משהו מאוד פשוט. זה ששר המשקים שכח אותו היה לטובה, כי נניח שהוא היה מזכיר אותו לפרעה מיד לאחר שחרורו, יכול מאוד להיות שפרעה לא היה מקשיב אפילו לדבריו. הוא יכל לומר לשר המשקים, יצאת מהכלא, תגייד תודה ולך לעבוד² מה אתה מבלבל לי את המוח על אסירים שפגשת בכלא, וכמו שאומרים: Mind Your Own Business.

דווקא אחרי שפרעה התעורר עם חלום שהטריף אותו, או אז נוצרה ההזדמנות לספר לו על יוסף, ואז הוא הקשיב, כי הוא היה נצרך באופן דחוף לפותר חלומות. "הכל עשה יפה בעתו".

מחכים למתייוונים

את אותו רעיון אנו מוצאים גם בחג החנוכה.

הרבי מסביר בשיחה, שאחד ההבדלים בין חנוכה לפורים הוא שבפורים, מיד באותה שנה למחרת המלחמה, חגגו את הניצחון והכריזו עליו כיום משתה ושמחה.

ואילו בחג החנוכה, הסיפור היה אחרת. באותה שנה שבה התרחש נס פח השמן לא קבעו אותו לחג, אלא "לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל והודאה" (שבת כא, ב).

שואל הרבי (תו"מ חלק י"ז ע' 49): מדוע בחנוכה לא נהגו כמו בפורים וקבעו מיד את החג. למה רק "לשנה הבאה"?

הרבי מסביר משהו נפלא: בפורים זה היה נס הצלה ממות לחיים. בפורים לא היו צריכים לשכנע אף אחד שהיה כאן נס. המן רצה להשמיד, להרוג ולאבד, ואז קרה "ונהפוך הוא". ברור שכולם חגגו מיד למחרת.

בחנוכה התרחש סיפור אחר לגמרי. המלחמה הייתה לא על הקיום הגשמי של עם ישראל. היוונים

לא רצו להשמיד את עם ישראל, אלא הם רצו לבולל אותם, הם לא נתנו להם לקיים מצות ברית מילה, שבת וכו'. הם רצו להכריח אותם להקריב חזיר על המזבת. זאת הייתה מלחמה על חופש דת.

באותם ימים, כארבעים אחוז מעם ישראל היו 'מתיוונים', וחופש דת יהודי לא הפריע להם, ואדרבה. לכן באותה שנה לא כולם חשבו שניצחון המכבים ונס פך השמן הוא סיבה לחגוג. לקח שנה שלימה עד שסוף-סוף, הרוב הגדול של העם הבין "שנס גדול היה שם", ולכן רק "לשנה הבאה קבעום". שוב "הכל עשה יפה בעתו".

אפילו היום, עשרה חודשים אחרי פרוץ הווירוס, עדיין כארבעים אחוז מהאנשים מסרבים להתחסן. אנו יכולים להניח שלפני שבע שמונה חדשים, כשהמגפה הייתה עדיין בתחילתה, תשעים אחוז מהאנושות לא הייה רואה צורך בחיסון. ולכן, אפילו אם החיסון היה מוכן זה לא היה עוצר את התפשטות הנגיף כי אנשים לא היו משתפים פעולה.

את הרעיון הזה אנו מוצאים גם בחיי היום יום. כולנו מכירים לפחות זוג אחד שהכירו במשך עשר שנים ולא עלה על דעתם שהם מתאימים להתחתן אחד עם השני, ורק אחרי שהם התחתנו הם תמהים מדוע לקח להם כל-כך הרבה זמן.

הם מתלוננים שהם הפסידו זמן יקר שבו יכלו להקים משפחה. התשובה היא "הכל עשה יפה בעתו". יתכן שאם מישהו היה מציע להם את הרעיון הזה מוקדם יותר הם היו דוחים אותו בשתי ידיים. דווקא כשהם כבר בוגרים יותר ובשלים להחלטות אחראיות, הם יכלו לעשות את ההחלטה הזאת.

הרבי אמר פעמים רבות שיש דבר אחד שהזמן שלו כבר הגיע, ואפילו כבר מאוחר מדאי. זוהי ביאת המשיח, שיבוא במהרה בימינו אמן.